



Jean-Paul en Karin wonen sinds november 2022 in Hongarije, in een dorpje nabij Marcali ten zuiden van het Balatonmeer. Meteen in januari schreven zij zich in voor een online-beginnerscursus Hongaars. Door de combinatie van nét in Hongarije én een begin met Hongaars hadden zij de unieke ervaring van 'niets naar iets' ofwel van niets van de taal weten tot de aha-erlebnis van 'hé, dat versta ik...' In regelmatige mailtjes naar hun docent doet Jean-Paul op heerlijke wijze verslag van hun leerproces.

Hé, dat versta ik!

Een enthousiaste cursist Hongaars doet verslag...

Drie weken op weg

Hoi, we hebben nu drie lessen Hongaars achter de rug en ik wil er graag over vertellen wat dat zoal teveeg brengt :-)

Als wij hier rondrijden of in de supermarkt lopen, proberen we altijd zoveel mogelijk woorden en opschriften uit te spreken. We merken dat je ook steeds meer woorden, of delen van woorden, gaat herkennen. Het is erg grappig dat je de plaatsbepalingen met achtervoegels nu bevestigd krijgt. We rijden altijd langs een bord met **Üdvözöljük Marcaliban** erop waarvan we al vermoedden dat dat 'in Marcali' zou zijn. En **Kaposvárról** is 'uit Kaposvár'. Ook luisteren we naar gesprekken in de rij voor de kassa en proberen we eruit te halen wat we herkennen.

Nu wordt er bij ons een badkamer gebouwd en hebben we al een paar weken drie hardwerkende Hongaren over de vloer. De 'baas' heet Rudi en hij spreekt ook Duits. Met wat geduld kunnen we elkaar duidelijk maken wat we precies bedoelen.

Hij vindt het geweldig dat we Hongaars aan het leren zijn en helpt ons daar ook bij. Elke ochtend een paar nieuwe woorden die ik dan vaak weer snel vergeet. Dankzij het geniale ezelsbruggetje **Klaar is Kees** herkende ik het woord **kész** in een gesprek. Dus ik zeg tegen Rudi 'Kész ist fertig'. Daar wordt dan lachend bevestigend op geknikt. Dus ik noem ook **kéz** en **kés** als hand en mes. Dan zitten ze me alle drie aan te staren met een blik van 'ja, dus ...?' Geen enkel besef dat voor mij die drie woorden enorm op elkaar lijken...

Soms hoor ik ook een woord dat meerdere malen langs komt. Ik vraag dan wat dat betekent, maar mijn uitspraak is dan (denk ik) toch niet duidelijk

Tekst: Jean-Paul & Edwin

Foto's: Karin & Paul



genoeg. Terwijl ik er toch heilig van overtuigd ben dat ik exact hetzelfde zeg als zij. Na een paar keer opnieuw proberen weten ze wat ik bedoel en dan zeggen ze (naar mijn idee) exact hetzelfde maar dan begrijpen ze het ineens wel. Karin en ik noemen dat een hoog croissant-gehalte. **Lebbis** heeft in zijn theatershow **Het kwaad** een stukje over een Franse bakkerij waar hij een croissantje bestelt. Ik weet niet of je die kent maar anders moet je beslist even kijken op YouTube (link op www.mostmagyarul.nl).

We zitten ook regelmatig met onze burens om de tafel, die vinden het ook erg leuk dat we jouw cursus doen. We zitten dan wel met de vertaal-app en wij proberen dan alles wat er staat ook uit te spreken. En de buurtjes verbeteren ons dan waar nodig. Vaak weten ze tussen ons gestotter door ook al wat we willen zeggen. Ik ben eens samen met de buurman wezen winke-

len voor elektra-onderdelen. Als je dan hoort hoe hij en de winkelier met elkaar praten dan zakt de moed je wel even in de schoenen. We hadden het ook over de Hongaarse muziek en ik kreeg een linkje naar een liedje van **Sláger Tibó: Nem tudlak elfeledni**. Een erg vrolijk liedje en ik heb de tekst ervan opgeschreven. Het is erg leuk om te proberen die tekst mee te zingen en goed naar de uitspraak te luisteren.

Soms horen we ook dingen die vragen oproepen. Zoals het woord **fizetni** (bij de kassa bij de bouwmarkt). Ze leggen de klemtoon op 'zet' en dat viel op omdat wij dachten dat bij alle woorden de klemtoon op de eerste lettergreep zou liggen. Of geldt dat alleen voor zelfstandige naamwoorden? En we merken ook dat eenzelfde woord meerdere (vrij verschillende) betekenissen kan hebben. Zoals 'slang' en 'zweefvliegtuig'. Of 'tabletje' en 'oog'.

We merken ook dat men het erg op prijs stelt als we Hongaars proberen te spreken. Tenslotte is het erg leuk veel dingen te ontdekken. Zoals de **-k** toevoegen bij het meervoud. Of de **-n** voor de plaatsbepaling 'op'. Dat soort dingen zijn toch wel geniaal. We vermaken ons er erg mee! Groetjes van ons en tot volgende week!

Reactie

Over 'fizetni' en de vermeende klemtoon op de lettergreep 'zet':

Wat jij hoort is dat ze het woord **fizetni** (of was het **fizetnek**? als een vraag uitspreken (dus of je wilt betalen). In dat soort gewone vragen (ja/nee-vragen) dan gaat de vraagmelodie omhoog in de voorlaatste lettergreep, bij **fizetni**? dus in 'zet' (en in de laatste lettergreep is er dan meestal een scherpe daling in de toon). Meer over de vraagmelodie in het Hongaars in **Most Magyarul! 89** en op www.hongaarseschool.nl. In de rubriek lesmateriaal-proefflessen onder het kopje **Vraagmelodie in het Hongaars** staat de link naar de pdf. Op die pagina staan ook de links naar de ingesproken vraagzinnen.

Over slang' en 'zweefvliegtuig', respectievelijk 'tabletje' en 'oog': het woord **sárkány** betekent draak, maar het wordt ook gebruikt in combinatie met **repülő** en dan is het een ultralight-vliegtuigje of zo'n zweefvliegtuigje. Het woord **szem** betekent 'oog', maar ook één afzonderlijk exemplaar (van bijvoorbeeld graan, druiven, een strip pille-tjes).

Na vijf weken

Szia!

We hebben drie nummers van **Most Magyarul!** in de bus gehad. Geweldig blad! Erg leuk met een festivalagenda, recepten en allemaal leuke dingetjes. Super dat het tweetalig is; soms wat onrustwekkend. Bijvoorbeeld het sprookje van de molenaarsdochter dat begint met: **Er was eens, heel lang geleden een molenaar** (acht verschillende woorden) wat in het Hongaars als **Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy molnár** (3x volt en 2x egyszer) vertaald staat... Anyhow, maak ons maar abonnee.

Ik wilde nog wat vragen maar ik kon niet beoordelen of dit nou wel passend in de les wat, dus ik doe het even zo als je het goed vindt: Hoe zeg je 'ik ben'? Ik wilde tegen Karin zeggen dat ik in de badkamer ben (ik ben in de badkamer) maar dan kom ik niet verder dan 'a fürdőszobában van'. Hoe plak je die 'ik' er nou bij?

En begrijp ik het goed als ik van 'Wil je thee?' 'kérsz teát?' maak?

En (ten slotte): **szóló** staat voor drijf en/of drijven. Geven dan de vragen 'mi ez' en 'mik ezek' voor **szóló** hetzelfde antwoord?

We zijn wat wantrouwig geworden naar de vertaal-app, in een gesprek werd 'slang' (dier) vertaald als 'zweefvliegtuig' en 'tablet' (paracetamol) als 'oog'. Ook is er een vreemd verschil in de vertaling van 'Wil je koffie?' (kérsz kávét) en 'Wil je thee?' (kérsz egy kis teát). En dan nog even iets 'toevalligs', we hadden vorige week de tekst **A cukrászda** behandeld. Onze burens hebben vorige week een ongeluk gehad met een overstekend hert en de auto en de auto was dus erg kapot. Nu handelen ze in eieren en ze vroegen of ik zaterdag wilde helpen eieren weg te brengen. Nu moesten deze naar de **cukrászda** in Marcali. Dus ik kon heel bij-de-hand noemen dat je daar **krémes** kon eten en daar werd gelijk erg enthousiast en buikwrijvend op gereageerd. Gisteren moesten ze bij de arts op controle in Kaposvár, onderweg heb ik van IE-DE-RE cukrászda te horen gekregen of-ie goed of slecht was en wat je als specialiteit beslist moest nemen :-). Het woord **cukrászda** heb ik wel 100x uitgesproken, geinig dat je dat dan in een online les niet fatsoenlijk uit je mond kunt krijgen :-)

Verder weer genoten van de les! Erg leuk om op deze manier met taal bezig te zijn.

Groetjes en szép estét!

Jean-Paul

Reactie

Ik ben: we hebben de eerste of tweede les de namen gedaan (althans, dat doen we meestal). Toen leerden we zeggen: **Jean-Paul vagyok** = ik ben Jean-Paul, ook beroepen: **vegyészmérnök vagyok, kémia tanár vagyok**. Zo kun je dus ook zeggen: **A fürdőszobában vagyok**.

Die twee verschillende vragen:

Wil je koffie? (kérsz kávét) en Wil je thee? (kérsz egy kis teát) ...:

Gewone vraag is **Kérsz (egy) kávét?** Zo kun je ook vragen **Kérsz teát?** 'Egy kis' betekent hier 'een beetje', 'een klein kopje'. Dit klinkt ietsjes 'liever' wellicht, en ook impliceert het enigszins dat je na één kopje koffie klaar bent maar van thee wel wat meer kan blijven drinken...

Bij **szóló** en vele andere vruchten gebruik je meestal alleen het enkelvoud dus dan vraag je: **Mi ez?**

Ja, Hongaarse sprookjes hebben een wel heel bijzondere openingszin....

Na zeven weken

Wij hebben net een lang weekend Budapest achter de rug! Mijn dochter was hier voor een week en voor de laatste drie dagen hebben we een appartementje gehuurd in Buda, zo'n beetje recht

tegenover het parlamentsgebouw. Ik moet zeggen; een van de mooiste gebouwen die ik ooit heb gezien. Ander wonderlijk dingetje hier, in vergelijking met onze thuishaven wordt hier enorm makkelijk Engels gesproken. Wij doen keurig onze bestelling, of we vragen naar wisselgeld in het Hongaars. De respons volgt dan eigenlijk altijd in het Engels. Behalve dan de knul in de fish-and-chips-tent. Op mijn 'kérem a számlát' kreeg ik als antwoord iets van:

'Maar natuurlijk is dat goed! Nu mag U aangeven wat Uw voorkeursmethode is om deze betaling te voldoen; wilt U dat doen met ons mooie Hongaarse papiergeld of gebruikt U liever het plastic pasje dat U ooit van Uw bank heeft gekregen? U mag even nadenken, ik zal proberen Uw keuze op geen enkele wijze te beïnvloeden! Maar dit dan in het Hongaars. Dus ik keek een beetje moeilijk. En toen zei -ie toch maar 'cash (met het geldgebaar) or card?'

Wij proberen hier ook wel steeds meer dingen tegen elkaar in het Hongaars te zeggen. Ik had in de avond een kopje thee gezet. Op een gegeven moment zeg ik tegen Kaar: "Vergeet je thee niet! Waarop ze zegt 'Is-ie al koud?'. Dus ik zeg: 'en nu in het Hongaars!'

En toen gingen we erover nadenken; is het dan optie

1. Már hideg van?

2. * Hideg már van?

Wat betreft de woordvolgorde, het gaat erom of de thee 'al' koud is, dat is belangrijker dus dat komt vooraan in de zin te staan. Beide zinnen hebben geen vraagwoord dus dan zou de kwint-verhoging (noem het maar even zo) vallen op de voorlaatste lettergreep. En dat vonden we in het woord 'hideg' weer vreemd klinken... We hebben ons er al een beetje op voorbereid dat het ook nog verborgen optie 3 kan worden :-)

We hadden in het appartement trouwens ook een tv-aansluiting. Dus voor we naar de Griek gingen hebben we een stuk van Crocodile Dundee II gekeken. Paul Hogan praat dan Hongaars. We



vragen ons af of de Hongaren dan ook een manier hebben om dat Australische accent over te laten komen. Want dat is toch wel een beetje de kern van de hele film. Na een beetje prutsen met de afstandsbediening kregen we ook de Hongaarse ondertiteling erbij! (zie bijgevoegde foto)

Reactie

Wat de kouwe thee betreft, dit zijn de goede opties van de vraagzin:

Hideg a tea?

Már hideg a tea?

A tea hideg?

A tea már hideg?

Dus het werkwoord 'van' gebruik je niet in de eerste vier zinnen, omdat 'zijn' hier als koppelwerkwoord wordt gebruikt en dan blijft in de derde persoon het werkwoord weg (zie het lesboek **Beszélj Magyarul!** blz. 25). maar als het erom gaat dat de thee al (te) koud is geworden en dus minder lekker is, dan is de volgende zin het beste:

Kihűlt (már) a tea?

Overigens: de zin **'Hideg van'** betekent: Het is koud (beschrijving van een toestand die heerst). Leuk trouwens die ondertitel in de film!

Na 13 weken

Jó estét, magyartanárr úr!

We hadden het even enorm druk de laatste tijd, elektradraden in huis vervangen, hier en daar wat kunststof laten plaatsen en meer van dat 'inlopen op achterstallig onderhoud'. Maar ik wil je toch op de hoogte houden van onze taalervaring hier. Csaba, de elektricien, stond hier drie weken geleden voor het eerst op de stoep. (Hij spreekt goed Engels, hij heeft gewerkt in de horeca in Budapest dus ik had ook alles wat er moest gebeuren in het Engels met hem besproken). Dus ik zeg: 'Jó napot! Kérsz teát vagy kávét?' Staat-ie helemaal stil en zegt: 'You speak Hungarian??' Ik zeg: 'Magyarul tanulok, nem beszélek túl jól magyarul!' (ik had dat uit mijn hoofd geleerd om, waar nodig, aan te kunnen geven dat ik de taal niet spreek maar er wel moeite voor doe om het te leren). Hij was echt onder de indruk. 'How long 'are' you here?' vroeg-ie. 'Two months,' zeg ik. Hij was erg verrast en gaf een compliment voor de uitspraak: geen accent. We krijgen trouwens vaker complimentjes over accentloze uitspraak dus dat compliment kun jij ook mooi in je zak steken :-). Nu is hij hier steeds twee opeenvolgende dagen in de week en hij zegt, elke keer als hij er weer is, dat hij voortgang merkt in ons Hongaars. En hij ziet ook steeds dat Karin in het leerboek zit te lezen en ik probeer steeds nieuwe dingen op hem uit :-).

Grappig is ook dat we steeds meer het vertrouwen krijgen om de vertaalapp te wantrouwen. Laatst wilde ik tegen Kaar zeggen. 'We gaan naar

bed'. En toen ging ik voor de zekerheid eens kijken wat de app daarvan maakte. Nu verwacht ik op zijn minst de woorden 'megyünk' en iets van 'ágy' in die zin. Maar er staat dan 'megyünk aludni'. En dat is slapen. En dát zei ik niet. Dus we zijn wel wat kritischer aan het worden in het app-vertrouwen.

Soms kom je er niet echt onderuit; van de week waren we allerlei spullen voor de (komende nieuwe) badkamer aan het halen in een sanitairwinkel. De mevrouw bij de ligbaden en kastjes sprak echt alleen maar Hongaars dus dan gaan we er gewoon maar voor. Met de woorden die we al kennen gaat het communiceren eigenlijk best redelijk en als we aangeven dat we het écht niet begrijpen dan spreekt zij zelf iets in. Op een gegeven moment moest ik aangeven dat we het voorpaneel van het bad zelf zouden gaan maken, dus dat spreek ik in in de app. Ze zei dat er iets niet goed was want we vroegen welke parfum er nu zo lekker ruikt :-).



Illustratie A piacon uit Beszélj Magyarul! Een beginnerscursus Hongaars

Ik vond trouwens jouw verhaal rondom het lijdend voorwerp een geweldige eye-opener! Dat hij/hem en wij/ons soort van gelijkwaardig is met het toevoegen van de -t in het Hongaars. Prachtig. Ik was trouwens de oefening 11 aan het maken en ik weet niet waarom, maar door de laatste vraag vroeg ik me af wat het meervoud van tomaat is. Dus ik vraag het toch ff aan de app en die zegt 'paradicsom' voor zowel tomaat als tomaten. Kaar zegt: 'Je moet beide woorden in een zinnetje zetten, dat is duidelijker.' (Zij heeft altijd van die taal-verduidelijkingstruukjes) Maar in mijn beide zinnen ('ik gooi een tomaat' en 'ik gooi tomaten') krijg ik **paradicsomot** terug. Maar goed, door de index van het leerboek (zojuist in gekeken) vermoed ik dat dit ook een gevalletje

druif/druiven is. Ik was in ieder geval weer even lekker bezig.

Mijn laatste vraagtekens had ik bij **vásárolni** in combinatie met het lijdend voorwerp. In de zin 'Ik doe boodschappen' is volgens mij 'boodschappen' het lijdend voorwerp. Achter welk woord moet ik dan de -t plaatsen bij de Hongaarse variant hiervan? Of is dan 'boodschappen' geïntegreerd in het werkwoord? Of ging je dat nog uitleggen? Nou, het was in ieder geval weer reuze gezellig en leerzaam vanavond!

Groetjes, Karin en JP

Reactie

Op zich is natuurlijk **Megyünk aludni** een prima vertaling van 'we gaan naar bed'. Een andere prima optie is: **Lefekszünk** (lefeüküdni is naar bed gaan). **Megyünk az ágyba** zou de letterlijke vertaling zijn geweest, maar dat wordt alleen door ouders tegen hun jonge kinderen gezegd.

En hoe leuk is het als je tegen de marktkoopman kunt zeggen: **két darab kukoricát kérek** en dat-ie zich dan gelijk omdraait om een tasje te pakken en daar twee maïskolven in doet en dan vraagt: **'még valamit?' 'Mást nem kérek.'** En dat je het bedrag verstaat. En dat je kunt groeten als je wegloupt. En dat vooral tussen een hele zoi Duitsers die ook op die markt lopen en geen enkele moeite doen :-)

We zijn er ook achter dat het lezen het makkelijkst is; je kunt dan je eigen tempo bepalen en lekker puzzelen. Het luisteren naar anderen is verreweg het moeilijkst; iedereen praat anders en vaak als ik doorheb wat er gezegd wordt zijn ze al twee zinnen verder... Maar goed, oefening baart kunst :-). Ik doe er wat marktfoto's bij!

Groetjes van ons!

Na zes maanden en een week

Hé!

De les vloog weer voorbij :-). Ik had eigenlijk nog een vraag dus die stel ik dan nu ff: het gaat over **gyere**, dat is toch ook een werkwoord? Ik was bezig met **Kati néni**, die zei: **Gyertek be!** en volgens mij was dat tegen 'jullie' en ik vroeg me af wat je dan tegen één iemand zou zeggen. Dus als er één iemand voor de deur staat en jij wil 'kom binnen' zeggen. Anyway, ik kon **gyere** niet vinden in het werkwoordsamenvattingboekje van jou maar dat zal dan wel een reden hebben :-).

En: wij aten, toen we laaaang geleden in NL woonden, nog wel eens een biefstukje van de haas. Weet jij hoe dat specifieke stukje vlees in het Hongaars genoemd wordt? Ze slachten hier anders maar misschien weet je het zo één-twee-drie.

En ook nog; die filmpjes van **Szóról szóra magyarul** zijn best erg leuk (en goed voor het zelfvertrouwen! We hebben deeltjes 4, 5, en 6 al onder de loep gehad. Het zou helemaal perfect zijn als de Nederlandse (of Engelse) vertaling paraat stond, nu zoeken we gewoon de betekenis van elk woord dat we niet kennen, direct op.

Groetjes, Karin & JP

Reactie

Gyere is een onregelmatige gebiedende-wijsvorm van 'komen': van **'jön'** dus: de vorm betekent: kom. Je zou dus dit werkwoord moeten opzoeken bij het werkwoord 'jön'.

Gyere be! is dus 'kom binnen' (tutoyerend).

Gyertel be! is hetzelfde, maar dan tegen meerdere personen (kom binnen jullie).

Voor u-zeggars: Komt u binnen: **Jöjjön be! Tessék bejönni! Tessék befáradni!**



Markt in Marcali

Voor de niet-vegetariërs:

Biefstuk van de haas: **bélszín**

Varkenshaas: **szüzérmék** (letterlijk: varkensmedaillons)

Na acht maanden

Hoi!

Hoe bevalt de vakantie? Ik heb ff een soort van vraag; als oefening voor uitspraak en woordherkenning en zo lees ik wat uit Most Magyarul! Ik vind die sprookjes wel erg leuk. Nu heb je in nr. 94 het verhaal van de vos en de duif. Ik had die al vaker gelezen maar nu las ik het hardop voor aan mijn dochter en toen viel het kwartje: **Rókané** staat natuurlijk voor 'de-vrouw-van-mijnheer-vos' (net zoals **Szabóné** staat voor de-vrouw-van-mijnheer-Szabó, als ik tenminste goed heb opgelet. Maar in de vertaling staat Mejuffrouw Vos. Volgens mij dan ongetrouwd. Wordt de uitgang **-né** dan bij dieren anders gebruikt? Of betekent het in dit geval 'een vrouwelijke vos'?

Nou ja, ik hoor het wel! ■

Groetjes, Jean-Paul

Reactie

Scherp! Leuk trouwens om van je te horen! Het klopt wat je schrijft: 'mevrouw Vos' zou de letterlijke vertaling zijn, maar onze vertaler vond 'Mejuffrouw Vos' leuker klinken, wellicht vanuit de Fa-beltjeskrant gedacht... (mejuffrouw Ooievaar!) ■

Nawoord van de meester:

Ook uit bovenstaand verslag blijkt maar weer: taal is echt ons ding! En wat ik zelf altijd zeg, ik vertaal geen woorden, maar zet concepten om in de andere taal. Denk maar aan het voorbeeld van die kouwe thee hierboven:

Toen Karin vroeg aan Jean-Paul: 'Is de thee al koud?', wilde zij weten of de thee al koud was geworden, waardoor hij dan minder lekker zou zijn geworden.

Maar als je die zin letterlijk zou vertalen, dus **Már hideg a tea?** dan vraagt een Hongaar zich af of de thee, die eerst heet was, door afkoeling al drinkbaar is geworden!

En zo zijn er talloze voorbeelden te bedenken waarbij je niet letterlijk kunt vertalen. Ook spelen wat dit betreft culturele verschillen ook een rol. Toen ik vroeger nog veel met een woordenboek moest vertalen, zocht ik het in het Nederlands-Engelse of later Nederlands-Hongaarse woordenboek gevonden Hongaarse woord ook dikwijls weer op in het Hongaars-Engelse of Hongaars-Nederlandse woordenboek of zelfs in de Hongaarse 'Van Dale' om te checken of de gevonden vertaling wel dezelfde connotaties had. Later ben ik dat gaan doen door gevonden termen en woorden te googelen (dus niet Google Translate gebruiken, maar een woord of zinnetje als zoekterm invoeren) en kijken of ze überhaupt voorkomen in zinnen waarin ik die term of constructie of dat woord wilde gebruiken.

Natuurlijk is checken met een native speaker ook een bron van vreugde, ook voor dit artikel heb ik weer een vragenvuur mogen afsteken aan **Gábor Rusznák**, waarvoor mijn dank! ■

Edwin van Schie
Hongaarse School

PS Medio september zijn er weer twee nieuwe beginnersgroepen gestart en ook in de andere groepen kunt u nog instromen.